

Dodržiavanie ľudských práv v Slovenskej republike v kontexte odporúčaní z Univerzálneho periodického hodnotenia Rady OSN pre ľudské práva a z posudzovania zmluvnými orgánmi

Odporúčania z Univerzálneho periodického hodnotenia Rady OSN pre ľudské práva

V rámci prvého cyklu Univerzálneho periodického hodnotenia (UPH) Rady OSN pre ľudské práva (RĽP) prezentovala Slovenská republika (SR) v Pracovnej skupine RĽP pre UPH dňa 13. mája 2009 situačnú správu o stave dodržiavania ľudských práv v SR. Správu, predstavujúcu jeden z východiskových dokumentov hodnotenia, prerokovala a vzala na vedomie vláda SR na svojom zasadnutí dňa 18. februára 2009. UPH je mechanizmom RĽP, ktorý bol vytvorený spolu so vznikom RĽP v roku 2006 a je funkčný od roku 2008. Ide o komplexné posudzovanie stavu ochrany a podpory ľudských práv vo všetkých členských krajinách OSN, priamo členskými štátmi OSN, v zhruba štvorročných intervaloch. Prvý cyklus UPH prebehol v rokoch 2008 – 2011, druhý bude realizovaný v období 2012 – 2016.

V máji 2009 dostala SR 91 odporúčaní, čo je bežný počet, pričom 9 z nich odmietla, resp. považovala za irelevantné. Odmietnutie je v zmysle pravidiel UPH hodnotenými štátmi štandardne využívané. Odmietnuté odporúčania sa týkali sterilizácií rómskych žien, zaradovania rómskych detí do špeciálnych škôl, prijatia nových legislatívnych opatrení v oblasti práv príslušníkov národnostných menšín a práv osôb patriacich k sexuálnym menšinám. S výhradou boli prijaté 3 odporúčania, ohľadom registrácie cirkví, detskej práce a modalít zasielania pravidelných odpovedí na dotazníky OSN. Odpovede na odporúčania prezentovala SR v pléne RĽP dňa 25. septembra 2009, kedy RĽP zároveň svojim rozhodnutím 12/116 schválila záverečný výstup hodnotenia SR.

Odporúčania zmluvných orgánov

Okrem komplexného hodnotenia úrovne dodržiavania ľudských práv v rámci UPH boli zmluvnými orgánmi (výbormi expertov) v období 2007 – 2011 posudzované aj periodické správy SR o implementácii viacerých kľúčových medzinárodných ľudskoprávných dohovorov. Výsledkom posudzovania sú odporúčania adresované vláde SR:

Výbor pre práva dieťaťa (CRC), záverečné odporúčania k 2. správe SR o implementácii Dohovoru o právach dieťaťa z 8. júna 2007 (prerokované vládou SR dňa 7. novembra 2007, uznesenie č. 940/2007);

Výbor pre odstránenie diskriminácie žien (CEDAW), záverečné odporúčania k 2. – 4. správe SR o implementácii Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien z 18. júla 2008 (prerokované vládou SR dňa 14. októbra 2009, uznesenie č. 727/2009);

Výbor proti mučeniu (CAT), záverečné odporúčania k 2. správe SR o implementácii Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu zo 17. decembra 2009 (prerokované vládou SR dňa 25. mája 2010, uznesenie č. 343/2010);

Výbor pre odstránenie rasovej diskriminácie (CERD), záverečné odporúčania k 6. – 8. správe SR o implementácii Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie z 25. marca 2010 (prerokované vládou SR dňa 3. novembra 2010, uznesenie č. 756/2010);

Výbor pre ľudské práva (CCPR), záverečné odporúčania k 3. správe SR o implementácii Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach z 29. marca 2011 (zatiaľ nepredložené na rokovanie vlády SR).

Vyhodnocovanie implementácie odporúčaní

Druhý cyklus UPH bude prebiehať v rokoch 2012 – 2016. Hodnotenie SR je naplánované na začiatok roka 2014, pričom už v roku 2013 bude SR musieť začať s prípravou správy o stave ochrany ľudských práv v krajine obsahujúcej tiež informácie o implementácii odporúčaní akceptovaných v prvom cykle UPH. Pred týmto termínom, počnúc rokom 2012, bude SR predkladať viaceré periodické správy k implementácii kľúčových medzinárodných ľudskoprávných dohovorov, v ktorých bude potrebné reflektovať predchádzajúce odporúčania zmluvných orgánov, ako aj odporúčania z prvého kola UPH, keďže, ako vyplýva z materiálu, viaceré odporúčania zmluvných orgánov a UPH sú totožné.

Hoci odporúčania z UPH ani odporúčania zmluvných orgánov nemajú právne záväzný charakter, od SR ako členského štátu OSN a zmluvnej strany príslušných ľudskoprávných dohovorov sa očakáva, že sa bude všetkými odporúčaniami reálne zaoberať a ich prípadnú neimplementáciu vysvetlí. Zvlášť vo vzťahu k UPH, ktoré sa neopiera o žiadnu medzinárodnú zmluvu, presadzuje Európska únia na pôde RLP zodpovedný prístup štátov k odporúčaniam z procesu, ich priebežné vyhodnocovanie a implementáciu.

Z dôvodu horizontálneho charakteru mnohých odporúčaní je včasná informovanosť a koordinovaná spolupráca príslušných inštitúcií a orgánov v SR pri ich vyhodnocovaní a realizácii nevyhnutná. Príprave SR na nasledujúci cyklus UPH, ako aj pri koncipovaní ďalších periodických správ o implementácii medzinárodných ľudskoprávných dohovorov, by mal napomôcť nižšie uvedený prehľad odporúčaní z prvého cyklu UPH doplnený o vybrané odporúčania zmluvných orgánov týkajúce sa totožných okruhov a problémov ako odporúčania z UPH. Ide o sumár aktuálnych odporúčaní (2007 – 2011) ohľadom plnenia záväzkov SR v oblasti ľudských práv na globálnej úrovni, ktorý zjednodušuje orientáciu v nich. Poskytuje obraz o stave ochrany a podpory ľudských práv z pohľadu členských krajín OSN a príslušných zmluvných orgánov v oblastiach v ktorých, podľa názoru medzinárodných aktérov, nebol v SR zaznamenaný požadovaný pokrok alebo kde dochádza k zaostávaniu implementácie.

Odporúčania z UPH sú v prehľade rozdelené do tematických blokov a označené číslom podľa poradia, v akom boli SR adresované (napr. 35/UPH). Ak obdobné odporúčanie dal SR aj niektorý zmluvný orgán, je toto uvedené s anglickou skratkou výboru a číslom označujúcim paragraf, v ktorom v záverečných odporúčaní výboru figuruje (napr. 22/CAT). Pre informáciu sa uvádzajú i odporúčania, ktoré SR v procese UPH odmietla. Znenia všetkých odporúčaní zmluvných orgánov, vrátane tých, ktoré nie sú súčasťou tohto materiálu, sa nachádzajú v materiáloch prerokovaných vládou SR vo vyššie uvedených termínoch.

Pri posudzovaní a analýze odporúčaní treba zobrať do úvahy aj skutočnosť, že niektoré z nich, predovšetkým od zmluvných orgánov, nezodpovedajú úplne reálnemu stavu v SR. Nepresnosti môžu vyplývať z nie vždy celkom presných informácií, ktorými zmluvné orgány disponujú, resp. z nedostatočného oboznámenia sa členov zmluvných orgánov s faktami, ktoré SR vo svojich správach uviedla. V prípade UPH, kde odporúčania nedávajú expertné výbory ale členské štáty OSN, môžu nepresnosti prameniť z nedokonalého poznania problematiky v posudzovanej krajine.

Prehľad odporúčaní adresovaných Slovenskej republike v rámci prvého cyklu Univerzálneho periodického hodnotenia Rady OSN pre ľudské práva a vybraných odporúčaní zmluvných orgánov (2007 – 2011)

Obsah

1. Odporúčania vo vzťahu k medzinárodnoprávnym záväzkom v oblasti ľudských práv Podpora a rozvoj inštitúcií s ľudskoprávnou agendou

2. Občianske a politické práva

Právo na život

Sloboda prejavu

Sloboda svedomia, myslenia, náboženského vyznania a viery

Rodová rovnosť a boj proti diskriminácii

Boj proti vykorisťovaniu a násiliu na deťoch a ženách

Ochrana práv príslušníkov národnostných menšín

Údajné násilné sterilizácie rómskych žien

Migračná a azylová politika a obchodovanie s ľuďmi

Rasovo motivované trestné činy

Zneužívanie právomocí verejného činiteľa

3. Hospodárske, sociálne a kultúrne práva

Vzdelávanie a zdravie

Rozvojová pomoc

Sociálna inklúzia rómskej menšiny

Finančná podpora rómskej menšiny

Participácia príslušníkov rómskej menšiny na občianskej spoločnosti

1. Odporúčania vo vzťahu k medzinárodnoprávnym záväzkom v oblasti ľudských práv

- 1/UPH** - ratifikácia Medzinárodného dohovoru o ochrane práv všetkých migrujúcich pracovníkov a ich rodinných príslušníkov;
- 2/UPH** - ratifikácia Opčného protokolu k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (OP CAT);
- 3/UPH** - ratifikácia Medzinárodného dohovoru o ochrane všetkých osôb pred nedobrovoľným zmiznutím;
- 4/UPH** - podpis a ratifikácia Opčného protokolu k Medzinárodnému paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach;
- 5/UPH** - ratifikácia Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím a Opčného protokolu k tomuto dohovoru (23/CAT, 39/CEDAW);
- 6/UPH** - ratifikovať protokol č.12 k Európskemu dohovoru o ľudských právach a základných slobodách, predovšetkým v súvislosti s mimoriadnou situáciou rómskej menšiny v SR;
- 7/UPH** - postupne naplňovať ciele v oblasti ľudských práv stanovené v rezolúcii Rady OSN pre ľudské práva č. 9/12;
- 22/UPH** - pravidelne odpovedať na dotazníky držiteľov mandátov osobitných procedúr;
- 88/UPH** - zaviazat' sa zvyšovať povedomie o odporúčaníach z UPH a zapojiť zainteresované mimovládne organizácie do diskusie o čo najlepšom spôsobe implementácie príslušných odporúčaní;
- 18/UPH** - prijať všetky kroky potrebné na riešenie problémov, na ktoré upozornili predstavitelia občianskej spoločnosti v slovenskej národnej správe (situačná správa k UPH), prostredníctvom nevyhnutných reforiem v oblasti politik a ich implementácie.

Podpora a rozvoj inštitúcií s ľudskoprávnou agendou

- 12/UPH** - posilniť Slovenské národné stredisko pre ľudské práva s cieľom komplexne a efektívne vykonávať mandát; povýšiť mandát na plnohodnotný v súlade s Parížskymi princípmi; umožniť monitoring zavádzanej antidiskriminačnej legislatívy; umožniť iniciovať vyšetrovanie a podávanie návrhov na nápravu; (10/CERD, 5/CCPR)

2. Občianske a politické práva

Právo na život

- 31/UPH** - chrániť právo na život na základe čl. 15 ústavy;

Rodová rovnosť a eliminácia diskriminácie

- 10/UPH** - prijať účinné legislatívne opatrenia na dosiahnutie rodovej vyváženosti (parity) v súlade s Dohovorom o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (28/CRC 5/CAT, 33/CEDAW, 35/CEDAW, 38/CEDAW, 40/CEDAW)
- 24/UPH** - pokračovať v riešení všetkých foriem násillia a diskriminácie voči ženám, menšinám a ďalším zraniteľným skupinám; (48/CRC)
- 55/UPH** - prijať opatrenia na zabezpečenie náboženskej slobody, prijať flexibilnejšie normy a pravidlá s cieľom zachovať práva náboženských skupín s malým počtom veriacich a zabezpečiť, aby neboli vystavovaní diskriminácii;
- 58/UPH** - prijať systematické opatrenia vrátane dočasných vyrovnávacích opatrení s cieľom zvýšiť zastúpenie žien v rozhodovacích a politických orgánoch v súlade s odporúčaniami Výboru pre odstránenie diskriminácie žien; (13/CEDAW)
- 60/UPH** - zaviesť do praxe aktívne nástroje, ktoré umožnia zvýšiť zastúpenie žien vo volených a rozhodovacích pozíciách, najmä vo verejnej správe, (15/CEDAW, 17/CEDAW, 19/CEDAW, 25/CEDAW)
- 63/UPH** - prijať ďalšie administratívne a vzdelávacie opatrenia s cieľom zúžiť a odstrániť rozdiely v odmeňovaní;
- usilovať sa o nápravu nerovnosti mužov a žien v odmeňovaní predovšetkým zavedením účinných opatrení v rámci pripravovanej národnej stratégie rodovej vyváženosti na roky 2009-2013;
- zintenzívniť úsilie o odstránenie vylúčenia zo zamestnania a zabezpečenie rovnakej odmeny za prácu rovnakej hodnoty medzi mužmi a ženami; (27/CEDAW)
- 14/UPH** - vypracovať a realizovať národný akčný plán na ochranu občianskych práv neheterosexuálnych osôb – **odmietnuté**

Sloboda prejavu

- 57/UPH** - spolupracovať s Organizáciou pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe pri realizácii odporúčaní s cieľom riešiť obavy týkajúce sa obmedzenia slobody vyjadrovania podľa tlačového zákona;

Sloboda svedomia, myslenia, náboženského vyznania a viery

- 56/UPH** - naďalej garantovať uplatňovanie výhrady svedomia zdravotníckych pracovníkov, aby sa zachovala ich sloboda svedomia;

Vykorisťovanie a násilie na ženách a deťoch

- 8/UPH** - prijať primerané legislatívne opatrenia na zabezpečenie výslovného trestnoprávneho zákazu sexuálneho vykorisťovania a zneužívania detí, ktorý zaistí, že deti nebudú kriminalizované alebo postihované; (50/CRC)
- 45/UPH** - explicitne kodifikovať a trestnoprávne postihovať sexuálne vykorisťovanie detí;
- uzákoniť v trestnom poriadku výslovný zákaz sexuálneho vykorisťovania a zneužívania detí v zmysle odporúčania Výboru pre práva dieťaťa;
- prijať primerané legislatívne opatrenia na zabezpečenie trestnoprávneho stíhania sexuálneho vykorisťovania a zneužívania detí; (10/CRC, 64/CRC)
- 46/UPH** - prijať preventívne opatrenia aj formou regionálnej spolupráce proti sexuálnemu vykorisťovaniu žien, predovšetkým maloletých;
- 38/UPH** - venovať viac pozornosti zavádzaniu komplexných a holistických opatrení na riešenie všetkých foriem násilia na ženách a na ochranu obetí takého násilia;
- 39/UPH** - realizovať účinné politiky na boj proti násiliu na ženách a deťoch;
- zavádzať komplexné opatrenia na riešenie všetkých foriem násilia na ženách a deťoch, vrátane nápravy a ochrany obetí; (16/CAT)
- 40/UPH** - urobiť ďalšie kroky na zabezpečenie úplného súladu legislatívy s medzinárodnými štandardami v oblasti násilia na ženách a dievčatách vrátane zákazu telesných trestov v domácnosti; (9/CEDAW)
- 87/UPH** - vymieňať si s medzinárodným spoločenstvom informácie o osvedčených postupoch v oblasti ľudských práv, najmä o politike týkajúcej sa domáceho násilia a osôb so zdravotným postihnutím;
- 41/UPH** - venovať väčšiu pozornosť implementácii opatrení na riešenie všetkých foriem násilia na ženách v rodine a spoločnosti a zabezpečiť, aby obeť mali okamžite k dispozícii primerané prostriedky ochrany a odškodnenia; (17/CAT, 11/CCPR, 21/CEDAW)
- 42/UPH** - zakázať zákonom telesné tresty vo všetkých prostrediach vrátane domácností;
- zohľadniť medzinárodné štandardy a ustanovenia Dohovoru o právach dieťaťa; (18/CAT, 21/CEDAW, 9/CEDAW, 33/CRC, 10/CCPR)
- 50/UPH** - zabezpečiť vyšetrenie a trestné stíhanie akéhokoľvek neprimeraného zaobchádzania so ženami, deťmi, príslušníkmi menších a neheterosexuálnymi osobami;
- 15/UPH** - prijať opatrenia na ďalšie posilnenie systému presadzovania práv a záujmov detí; (14/CRC, 16/CRC, 18/CRC, 20/CRC, 22/CRC, 24/CRC, 26/CRC, 29/CRC, 37/CRC, 39/CRC, 40/CRC, 42/CRC, 44/CRC, 46/CRC, 52/CRC, 54/CRC, 62/CRC, 64/CRC, 66/CRC, 68/CRC, 70/CRC, 71 a 72/CRC)

- 54/UPH** - zabezpečiť plnohodnotné fungovanie systému justičných orgánov pre mladistvých (juvenile justice) a zabrániť týranie detí vo väzbe;
- zvýšiť úsilie pri zabezpečení plnohodnotnej implementácie štandardov v oblasti justičných orgánov pre mladistvých, predovšetkým vzatie do väzby len ako poslednej možnosti a na najkratší možný čas; (8/CAT)
- eliminovať porušovanie práv mladistvých počas výkonu väzby;
- zaviesť programy školení pre špecializovaných sudcov a ostatných pracovníkov v rámci súdnictva pre mladistvých; (12/CAT, 68/CRC)

- 47/UPH** - bojovať proti sexuálnemu vykorisťovaniu žien a detí a proti vykorisťovaniu detí na pracovisku – **odmietnuté**

SR sa v Národnom akčnom pláne pre deti prihlásila k myšlienke účinnej ochrany práv detí pred hospodárskym vykorisťovaním aj všetkými formami zneužívania, ako i k programom vypracovania stratégií na zabránenie násilia voči deťom tak, ako vyplývajú z prioritného cieľa stratégie EÚ v oblasti práv detí. Vláda SR vyjadrila súhlas (s výhradou ratifikácie) s podpisom Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním.

Ochrana práv príslušníkov národnostných menšín

- 9/UPH** - prijať ucelený právny dokument, ktorý uznáva práva osôb patriacich k menšinám vrátane rómskej menšiny a ktorý poskytne potrebnú ochranu predovšetkým deťom v súlade s odporúčaním Výboru pre práva dieťaťa (60/CRC)
- 17/UPH** - prijať stratégiu prevencie xenofóbnych činov a násilia voči etnickým a iným menšinám
- 29/UPH** - pokračovať v realizácii a posilňovať opatrenia na vyrovnanie sa so stále pretrvávajúcimi problémami diskriminácie a zaistiť všetkým menšinám možnosť plnohodnotne uplatňovať ľudské práva;
- 32/UPH** - posilniť opatrenia na boj proti podnecovaniu k diskriminácii a rasovému násiliu prostredníctvom trestného stíhania osôb zapojených do násilia voči menšinám a imigrantom a primerane odškodniť obeť takýchto činov;
- 34/UPH** - zväziť vytvorenie nezávislého monitorovacieho mechanizmu na vyšetrenie podozrení z neprimeraného použitia násilia a zneužívania moci voči zraniteľným skupinám;
- 78/UPH** - pokračovať v úsilí pri presadzovaní a ochrane práv národnostných menšín;
- 20/UPH** - realizovať program „Dekáda inklúzie Rómov 2005-2015“ s cieľom riešiť všetky formy diskriminácie a zlepšiť životné podmienky v osadách; (11/CERD)
- 21/UPH** - venovať osobitnú pozornosť ochrane najzraniteľnejších skupín vrátane Rómov;

- 23/UPH** - zväžiť implementáciu odporúčaní zmluvných orgánov vo vzťahu k Rómom;
- plniť odporúčania zmluvných orgánov týkajúce sa prípadov diskriminácie Rómov;
- 25/UPH** - zintenzívniť úsilie v boji proti hlavnej príčine diskriminácie a násilia voči rómskej populácii, predovšetkým ženám a deťom;
- 26/UPH** - posilniť politiky a stratégie na odstránenie všetkých druhov diskriminácie Rómov;

- pokračovať v riešení nerovností s dopadom najmä na marginalizovanú rómsku komunitu;
- zintenzívniť úsilie v boji proti diskriminácii Rómov odstránením hlavných príčin problému;
- 27/UPH** - prijať účinné opatrenia na odstránenie foriem diskriminácie rómskych žien a dievčat; (23/CEDAW)
- 28/UPH** - zintenzívniť boj proti stereotypizácii rómskej menšiny; ďalej rozvíjať výchovu k LP a školenia pre zástupcov verejných orgánov vo všeobecnosti a príslušníkov orgánov činných v trestnom konaní zvlášť; (16/CCPR)
- 30/UPH** - zintenzívniť úsilie s cieľom zmeniť stereotypné a tradičné vnímanie Rómov zo strany väčšinového obyvateľstva aj cestou väčšieho počtu osvetových programov a programov na zvyšovanie citlivosti; (28/CRC, 35/CRC)
- 11/UPH** - rozpracovať viac legislatívnych záruk s cieľom plne dodržiavať ustanovenia Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín a Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov - **odmietnuté**

Údajné násilné sterilizácie rómskych žien

- 68/UPH** - pokračovať v objektívnom a nezávislom preskúmaní všetkých sťažností žien, ktoré tvrdia, že museli podstúpiť nútené sterilizácie, určiť zodpovedných a postaviť ich pred spravodlivosť;
- vykonať konkrétne kroky, aj súdnou cestou, s cieľom vyšetriť údajné nútené sterilizácie rómskych žien a zabrániť ich opakovaniu a odškodniť obeť; (13/CCPR, 14/CAT)
- 67/UPH** - pokračovať v realizácii opatrení na predchádzanie núteným sterilizáciám a zabezpečenie právnych prostriedkov nápravy pre ich obeť; (18/CERD)
- zabezpečiť, aby ženy, ktoré sú príslušníčkami menšín, vrátane rómskej, neboli podrobované núteným sterilizáciám a aby obeť takýchto zákrokov boli riadne odškodnené - **odmietnuté**
- 69/UPH** - monitorovať zdravotnícke zariadenia s cieľom ubezpečiť sa, že pacientkám bol poskytnutý riadny informovaný súhlas s vykonaním sterilizácie; (31/CEDAW)
- zabezpečiť prešetrenie sťažností podaných z dôvodu nútenej sterilizácie rómskych žien a obetiam poskytnúť účinné prostriedky nápravy – **odmietnuté**

Migračná a azylová politika a obchodovanie s ľuďmi

- 44/UPH** - posilniť programy na poskytovanie pomoci ženám v núdzi, najmä ženám z iných krajín, ktoré boli dopravené na územie SR za účelom prostitúcie – obchodovanie s ľuďmi;
- 43/UPH** - posilniť politiku na zamedzenie, potlačenie a potrestanie obchodovania s ľuďmi, najmä poskytnutím pomoci obetiam bez ohľadu na národnosť;
- 47/UPH** - bojovať proti obchodovaniu so ženami a deťmi; (19/CAT)
- 86/UPH** - efektívne implementovať príslušné postupy a ďalej podporovať práva cudzích štátnych príslušníkov, migrantov a azylantov; (8/CAT, 9/CCPR, 10/CCPR)

Rasovo motivované trestné činy

- 35/UPH** - zlepšiť opatrenia na boj proti rasovému násiliu a podnecovaniu k nemu, vypracovať primerané mechanizmy pre prijímanie sťažností od obetí a zabezpečiť primerané vyšetrovanie a trestné konanie;
- 36/UPH** - zintenzívniť úsilie pri predchádzaní rasovo motivovaným trestným činom;
- 37/UPH** - zintenzívniť aktivity na potláčanie rasového násilia a vytvoriť nezávislý monitorovací mechanizmus na vyšetrovanie sťažností na správanie polície; (21/CAT)
- 51/UPH** - zintenzívniť úsilie v aktívnejšom boji proti etnicky motivovaným trestným činom;
- 53/UPH** - vytvoriť špecializované detenčné zariadenie pre nebezpečných väzňov trpiacich psychickými poruchami; (6/CAT, 20/CAT)
- 59/UPH** - prijať opatrenia, aby zákony vyžadujúce zverejnenie reakcie vydavateľa na akékoľvek faktické vyjadrenia týkajúce sa cti alebo dobrého mena jednotlivca alebo právnickej osoby, neboli zneužívané štátnymi orgánmi alebo inými záujmovými skupinami;

Zneužitie právomoci verejného činiteľa

- 33/UPH** - riadne vyšetriť prípady obťažovania príslušníkov rómskej menšiny zo strany policajných zložiek (8/CCPR)
- 34/UPH** - ďalej zlepšovať vzťahy a spoluprácu policajných orgánov s Rómami a inými menšinami;
- 36/UPH** - zintenzívniť aktivity na riešenie problému rasovo motivovanej kriminality a neprimeraného násilia zo strany polície voči Rómom a osobám zo zraniteľných skupín; (46/CRC)
- 49/UPH** - účinne uplatňovať zákonné i iné opatrenia na ochranu Rómov a iných menšín pred násilím a neprimeraným zaobchádzaním zo strany polície; (12/CERD, 14/CERD)

- 52/UPH** - dôsledne vyšetriť a trestne stíhať príslušníkov polície, ktorí sa podieľali na týraní šiestich maloletých rómskych chlapcov v Košiciach;
- 48/UPH** - prijať opatrenia na odstránenie všetkých foriem policajného obťažovania a zlého zaobchádzania pri vedení policajného vyšetrovania vrátane poskytnutia účinného prístupu predpokladaných obetí k spravodlivosti, účinného a rýchleho vyšetrenia a potrestania zodpovedných osôb; (9/CAT)
- 33/UPH** - vyvíjať aktivity zamerané na odstránenie všetkých foriem porušovania LP zo strany príslušníkov policajného zboru, vrátane obťažovania a neprimeraného použitia násilia; (13/CAT, 5/CAT)

3. Hospodárske, sociálne a kultúrne práva

Vzdelávanie a zdravie

- 16/UPH** - pokračovať vo vzdelávaní o LP, najmä realizáciou národného akčného plánu výchovy k LP na roky 2005-2014;
- 50/UPH** - zabezpečovať školenia a vzdelávanie predstaviteľov justície, policajného zboru a väzenského personálu zamerané najmä na ochranu práv žien, detí, etnických a národnostných menšín, neheterosexuálnych osôb; (10/CAT)
- 52/UPH** - realizovať systematický plán školenia policajného zboru v oblasti ľudských práv a implementovať programy zamerané na zvyšovanie tolerancie; (11/CAT 14/CCPR)
- 71/UPH** - prijať opatrenia pre zabezpečenie vzdelávacích plánov odzrkadľujúcich medzikultúrne hľadisko so zreteľom na kultúru a históriu rozličných menšín;
- 74/UPH** - zabezpečiť, aby deti patriace k menšinám, mali rovnaký a primeraný prístup ku vzdelaniu, zdravotným a iným službám; (60/CRC, 58/CRC, 31/CRC, 12/CRC, 50/CRC)
- 91/UPH** - realizovať ďalšie kampane a osvetové a vzdelávacie aktivity s cieľom šíriť informácie o ľudských právach, rovnosti a boji proti diskriminácii; (11/CEDAW)
- 77/UPH** - prijať časovo obmedzené opatrenia na zvýšenie prístupu rómskych detí a detí so zdravotným postihnutím k inkluzívnemu vzdelávaniu v štandardných školách; (11/CAT)
- 70/UPH** - vypracovať ďalšie účinné kampane a programy na zlepšenie prístupu Rómov k službám zdravotnej starostlivosti, zamestnanosti a bývaniu;
- prijať účinné opatrenia, ktoré zaručia ich ochranu pred chudobou a sociálnou exklúziou;
- vypracovať účinné monitorovacie a hodnotiace mechanizmy na vyhodnotenie výsledkov týchto kampaní, programov a opatrení;

- 73/UPH** - prijať potrebné opatrenia, ktoré zabezpečia rovnaké možnosti prístupu do škôl pre všetky deti, predovšetkým rómske deti;
- prijať konkrétne opatrenia na zlepšenie realizácie práva rómskych detí na vzdelanie aj s ohľadom na ich špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby;
- 75/UPH** - vypracovať a implementovať stratégiu na riešenie nepomeru rómskych detí zapísaných do osobitných škôl v porovnaní s deťmi so zdravotným postihnutím;
- 76/UPH** - zaviesť praktické opatrenia na riešenie problematiky umiestňovania rómskych detí do osobitných škôl pre deti so zdravotným postihnutím pri absencii jasne definovaných kritérií alebo efektívnych mechanizmov na podávanie sťažností zo strany rodičov; (17/CCPR)
- 79/UPH** - prijať opatrenia na zlepšenie vzťahov medzi verejnými úradníkmi a príslušníkmi rómskej menšiny prostredníctvom školení a zvýšenia počtu rómskych zamestnancov vo verejných inštitúciách;
- 72/UPH** - uzákoniť a implementovať nové legislatívne predpisy a praktické opatrenia s cieľom ukončiť diskriminačné zaobchádzanie s Rómami vo vzdelávacom systéme, najmä opatrenia školského zákona, ktoré vedú k vylúčeniu rómskych detí zo štandardného školského systému a ich premiestňovaniu do osobitných výchovných a vzdelávacích zariadení a teda k pretrvávajúcej segregácii – **odmietnuté** (16/CERD)

Rozvojová pomoc

- 90/UPH** - plniť svoj záväzok zvýšiť verejnú pomoc na rozvoj krajín v núdzi;

Sociálna inklúzia rómskej menšiny

- 13/UPH** - komplexne riešiť situáciu rómskej menšiny;
- ďalej zabezpečovať jednotnú politiku integrácie rómskej populácie do spoločnosti na Slovensku;
- 19/UPH** - vypracovať akčný plán realizácie „Strednodobej koncepcie rozvoja rómskej národnostnej menšiny – Solidarita-Integrita-Inklúzia 2008-2013“;
- 80/UPH** - poskytovať stimuly rómskej komunite, aby posilnila svoje kapacity s cieľom participovať na občianskej spoločnosti;
- 81/UPH** - vytrvať v úsilí o plnohodnotné začlenenie rómskej komunity;
- 82/UPH** - prijať konkrétne opatrenia na zlepšenie sociálno-ekonomického postavenia rómskych komunít;
- pokračovať v úsilí o účinné riešenie sociálno-ekonomickej nerovnosti Rómov a zlepšenie ich postavenia;
- 85/UPH** - podporovať väčšiu toleranciu a porozumenie väčšinového obyvateľstva vo vzťahu k právam Rómov, migrantov a azylantov;

Finančná podpora rómskej menšiny

- 83/UPH** - riešiť postavenie príslušníkov menšín prostredníctvom lepšieho zapojenia a efektívneho využívania fondov EÚ, odbornej spolupráce a posilnením vnútroštátnych postupov;
- 84/UPH** - zabezpečiť, aby menšiny neboli neprimerane ovplyvnené finančnou a hospodárskou krízou;
- 89/UPH** - zabezpečiť účinné administratívne postupy na využitie významného objemu finančných prostriedkov dostupných fondov EÚ a iných zdrojov na realizáciu projektov na podporu rozvoja Rómov;

Participácia príslušníkov rómskej menšiny na občianskej spoločnosti

- 64/UPH** - prijať opatrenia na zabezpečenie práva na prácu pre príslušníkov rómskej komunity predovšetkým ďalšou podporou obcí, spoločenstiev a mimovládnych organizácií pri vyhľadávaní práce;
- 65/UPH** - zabezpečiť efektívnu účasť rómskych komunit na procese implementácie ich práva na primerané bývanie;
- zvýšiť úsilie v poskytovaní primeraného sociálneho bývania príslušníkom rómskej menšiny, ktorí žijú v osadách s nevyhovujúcim štandardom;
- 66/UPH** - vypracovať programy na skutočné zlepšenie prístupu Rómov k službám zdravotnej starostlivosti a bývaniu; (56/CRC, 17/CERD)
- 61/UPH** - umožniť rómskemu obyvateľstvu podieľať sa na rozhodovacích procesoch s cieľom lepšie reagovať na ich potreby;
- 62/UPH** - organizovať cieleňé odborné vzdelávacie programy najmä pre mladých ľudí s cieľom zvýšiť šance príslušníkov rómskej menšiny zamestnať sa a zlepšiť ich prístup na trh práce.